

ಉಜ್ಜಿನಿ ಸಿಂಹಗಳ ಲಿಂಗೋತ್ಸವ

ಆಗಸ್ಟ್ 10ರಂದು ಸಿಂಹಗಳ ದಿನಾಚರಣೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೊಂದು ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ.

■ ಚಿತ್ರ- ಲೇಖನ: **ಆರ್.ಕೆ.ಮಧು**

ವನರಾಜನೆಂದೇ ಹೆಸರಾದ ಸಿಂಹದ ಫರ್ಜನ್ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಕ್ಷಿತ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲೂ ಸಿಂಹಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಮತ್ತು ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾಗಿವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಸರದ ಅಳಿವಿನಿಂದ ಅವುಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಕಡಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸಿಂಹಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದ್ದು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸಿಂಹ; ಇನ್ನೊಂದು ಏಷ್ಯಾದ ಸಿಂಹ. ಏಷ್ಯಾದ ಸಿಂಹಗಳು ಗುಜರಾತ್ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಗಿರ್ ಮತ್ತು ಗಿರನಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಏಷ್ಯಾದ ಸಿಂಹಗಳು ಪ್ರವಾಸಿ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಗೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿವೆಯಾದರೂ ಅವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ದೂರಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿತು. ದೆಹಲಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ

ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾದ ಸಿಂಹಗಳಿದ್ದವು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬೇಟೆಯ ದಾಹಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯನಾಶದ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಸಿಂಹಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಿರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 12 ಸಿಂಹಗಳಷ್ಟೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅಂದಿನ ರಾಜ ಜುನಾಗಢದ ನವಾಬ ಖುದ್ದು ಆಸಕ್ತ ವಹಿಸಿ 1904ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಿಂಹಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡದ್ದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ನವಾಬರ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. 1913ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಕಳ್ಳಬೇಟೆಗೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡುವ ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 20ಕ್ಕೆಳಿತ್ತು. ಮುಂದೆ 1936ರ ಗಣತಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಸಿಂಹಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 287ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಿರ್ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿರತೆ, ಕಾಡುಬೆಕ್ಕು, ಹೈನಾ ಮುಂತಾದ 38 ವಿಧದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ. ಸುಮಾರು 6 ಪ್ರಭೇದಗಳ ರಣಹದ್ದುಗಳೂ, ಸುಮಾರು